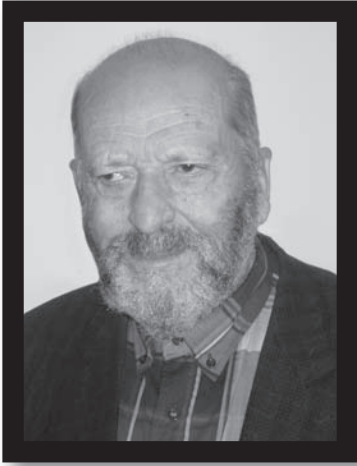

МАРК ВЕНІАМІНОВИЧ ТЕПЛІНСЬКИЙ

19 квітня 2012 р. на 88-му році життя відійшов у вічність Марко Веніамінович Теплінський – відомий філолог-літературознавець, доктор філологічних наук, професор, автор понад 200 наукових, науково-методичних та науково-популярних праць, серед яких монографії, статті, підручники, навчальні посібники для школярів та вчителів.

Марко Теплінський народився 14 вересня 1924 р. в Полтаві. У 1947 р. закінчив із відзнакою філологічний факультет Ленінградського університету, де навчався в таких видатних російських учених, як Г. Гуковський, В. Десніцький, Г. Бялий, Б. Томашевський, Б. Ейхенбаум та ін. Він вихованець відомої ленінградської історико-літературної школи, яку очолював В. Є. Євгенєв-Максимов. Саме під його впливом М. Теплінський написав і 1951 року захистив у Ленінградському (нині Санкт-Петербурзькому) університеті кандидатську дисертацію на тему: “Творческая история поэмы Н. Некрасова “Современники”. У 1966 р. видав фундаментальну монографію “Отечественные записки” (1868–1884). История журнала.

Литературная критика”, яку наступного 1967 року захистив у Пушкінському Домі (Інституті російської літератури АН СРСР, м. Ленінград) як дисертацію на здобуття вченого ступеня доктора філологічних наук. Крім творчості М. Некрасова та історії російської журналістики і критики ХІХ століття, досліджував творчість А. Чехова та інших російських письменників.

Марко Теплінський прожив довге і складне життя, про що свідчать географічні координати його діяльності: починав викладати в Карелії, 17 років жив на Сахаліні, очоливши кафедру російської і зарубіжної літератури Південно-Сахалінського педінституту, з 1970 року працював в Івано-Франківську: перші 22 роки як завідувач кафедри російської і зарубіжної літератури педагогічного інституту, а з 1992 року – як професор кафедри світової літератури Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника; з 2006 року Почесний професор.

Науково-педагогічний стаж активної роботи М. Теплінського становить майже 65 років, з них 42 роки він віддав своїй батьківщині – Україні, розбудовуючи її гуманітарні науки й освіту. Без перебільшення можна сказати, що саме український період діяльності М. Теплінського відзначається особливою продуктивністю, бо після переїзду до Івано-Франківська він написав посібники для вчителів про вивчення у школі творчості М. Чернишевського (1981), А. Чехова (1985), О. Островського (1985, 2003), видане 1990 року на Далекому Сході дослідження “А. П. Чехов на Сахаліні”, збірники статей “Пятнадцать литературоведческих сюжетов с автобиографическими комментариями, двумя приложениями и эпилогом” та “Профессия – литературовед”, що побачили світ в Івано-Франківську відповідно у 2002 та 2009 рр. Прикметно, що російська класика розглянута автором, як правило, у зв'язках з Україною, її культурою й літературою (українська тема у творчості російських письменників, постановка їх п'єс на українській сцені, українська рецепція їхніх творів тощо). Водночас М. Теплінський звернувся й до дослідження проблем творчості власне українських письменників, зокрема В. Стефаника, М. Павлика й ін. Його праці друкувалися в багатьох періодичних виданнях, у наукових виданнях Івано-Франківська, Львова, Чернівців, Дрогобича, Харкова, Луганська, Полтави, Сімферополя, а також Ольштина (Польща). У 1980-ті рр. проф. М. Теплінський був членом вченої ради із захисту докторських дисертацій з російської літератури при Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України.

М. Теплінський – автор першого і єдиного на сьогодні посібника (а фактично підручника) з історії російської літератури ХІХ ст. власне для українських студентів-філологів, що побачив світ 1991 р. в київському видавництві “Вища школа”. Вісім позицій у бібліографії праць ученого посідають підручники та навчальні посібники з російської й зарубіжної літератури для учнів загальноосвітніх шкіл старших класів, створені разом із Ю. Султановим.

Куди б не закидала доля Марка Веніаміновича, він цілеспрямовано продовжував кращі традиції східнослов'янської філологічної науки, наполегливо працював на культуротворчій ниві, виховував у людей любов до рідної культури, мистецтва слова, формував у них уміння діалогічного існування у світі, відкривав своїм особистим прикладом простір для духовного й фахового розвитку численним поколінням студентів-філологів, учителів-словесників, учням і колегам літературознавчого цеху, багато з яких із гордістю зараховують себе до наукової школи Марка Веніаміновича Теплінського.